

A young child with hands clasped is reading an open book. The child's face is partially visible at the top, looking down at the text. The book is open, showing two pages with text. The child is wearing a light-colored shirt. The background is dark, and the lighting is warm, highlighting the child and the book. The book is resting on a surface covered with white, crumpled paper.

Vul het kinderleven met het Woord

DE BIJBEL ALS BRON

OPVOEDINGSREADER

DOEL VAN DE AVOND

Het centrale doel van vanavond is om in onze opvoeding het Woord van God centraal te stellen in de levens van onze kinderen.

Het doel van deze avond is dat je als ouder:

Weten wat het belang is van het steeds opnieuw laten spreken van het Woord van God in de levens van onze kinderen.

Bemoedigd worden vanwege de kracht en denmogelijkheden vanuit het Woord van God.

Ideeën opdoen om kinderen van verschillende leeftijden het Woord van God mee te geven.

BIJBELGEDEELTE EN ZINGEN

Lezen: Psalm 119:9-28

Zingen: Psalm 119:3 en 5

PSALM 119:9-28

- 9 Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Als hij dat houdt naar Uw woord.
- 10 Ik zoek U met mijn gehele hart, laat mij van Uw geboden niet afdwalen.
- 11 Ik heb Uw rede in mijn hart verborgen, opdat ik tegen U niet zondigen zou.

- 12 HEERE! Gij zijt gezegend; leer mij Uw inzettingen.
- 13 Ik heb met mijn lippen verteld al de rechten Uwsmonds.
- 14 Ik ben vrolijker in den weg Uwer getuigenissen, dan over allen rijkdom.
- 15 Ik zal Uw bevelen overdenken, en op Uw paden letten.
- 16 Ik zal mijzelf vermaken in Uw inzettingen; Uw woord zal ik niet vergeten.
- 17 Doe wel bij Uw knecht, dat ik leve en Uw woord beware.
- 18 Ontdek mijn ogen, dat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet.
- 19 Ik ben een vreemdeling op de aarde, verberg Uw geboden voor mij niet.
- 20 Mijn ziel is verbroken vanwege het verlangen naar Uw oordelen te aller tijd.
- 21 Gij scheldt de vervloekte hovaardigen, die van Uw geboden afdwalen.
- 22 Wentel van mij versmaadheid en verachting, want ik heb Uw getuigenissen onderhouden.
- 23 Als zelfs de vorsten zittende tegen mij gesproken hebben, heeft Uw knecht Uw inzettingen betracht.
- 24 Ook zijn Uw getuigenissen mijn vermaken, en mijn raadsliden.
- 25 Mijn ziel kleeft aan het stof; maak mij levend naar Uw woord.
- 26 Ik heb U mijn wegen verteld, en Gij hebt mij verhoord; leer mij Uw inzettingen.
- 27 Geef mij den weg Uwer bevelen te verstaan, opdat ik Uw wonderen betrachte.

- 28 Mijn ziel druipt weg van treurigheid; richt mij op naar Uw woord.

BIJBELSTUDIE

- a. Welke woorden worden er in dit gedeelte gebruikt voor Gods Woord?
- b. Wat levert het houden van Gods Woord volgens dit gedeelte op?
- c. Waar moet het Woord bewaard worden?
- d. Hoe wordt het Woord verder in het leven gebracht volgens vers 13 tot 17?
- e. Welke aspecten van Gods Woord worden er in vers 14 en 24 genoemd?
- f. In welk vers herken je jezelf in de dichter?

STARTOPDRACHT

- Bespreek met elkaar wanneer je samen uit het Woord leest als gezin en hoe je daarover doorpraat.
- Welk moment van Bijbellezen heeft diepe indruk op je gemaakt? Deel dat moment met elkaar en later ook met je kinderen.
- Zoek je in de Bijbel naar antwoorden en onderwijs als je zelf vragen hebt? Op welke manier deel je dit met je kinderen?

**GODS WOORD IS EEN LAMP
VOOR DE VOETEN VAN ONZE KINDEREN**

Intro

Het beeld van een Bijbellezende vader en moeder verdwijnt nooit weer uit het leven van een jongere. Johan weet dat de Bijbel voor zijn moeder haar grootste schat is. Niet alleen de eerbied waarmee ze over het Woord spreekt, maar ook het leven met het Woord in de dingen van elke dag. Het Woord gaat steeds mee in haar denken en in haar hart. Het is als het ware de bril waardoor ze naar kijkt.

Corine vergeet het moment waarop haar vader aan tafel uit de Bijbel las nooit. Dat gebeurde elke dag. Die woensdagavond was het echter anders. Na een paar verzen stakte de stem van haar vader. Ze hoorde aan zijn stem dat hij emotioneel werd. "Wat hier staat", zo zei hij, "gaat nu over mij. Uw vrucht is uit Mij gevonden. Omdat er in mij geen vrucht te vinden is." Corine merkte hoe krachtig het Woord kan spreken.

gewoon eens na het Bijbellezen wat een kind onthouden heeft. Of stel de vraag: wat voel je hierbij of waar denk je nu aan?

Luisteren als gehoorzamen

Het ontvangen van het Woord vraagt om een vervolg. Het gaat om te doen wat er is gezegd, het je laten gezeggen door het Woord. Geloof is gehoorzamen en volgen. Dat doen kinderen en jongeren niet uit zichzelf. De basis van dit gehoorzamen en voor gezag wordt voor het 4e levensjaar gelegd. Het gaat om luisteren omdat vader of moeder wat zegt en het daarom doen. Het is een heel basale en belangrijke leefregel. Het geeft orde, duidelijkheid en veiligheid in het jonge en zich ontwikkelende leven. Vader en moeder leven als het goed is met en vanuit het Woord als basis. Structuur en regels rondom Bijbellezen zijn nodig voor iedereen, zeker in deze tijd waarin heel veel mogelijk, bereikbaar en geoorloofd is. De persoon van de opvoeder speelt een belangrijke rol.

Om thuis te lezen

Lees ter voorbereiding op de opvoedingsavond de volgende bladzijdes alvast door. Houd een potlood of pen bij de hand, zodat je waardevolle zinnen kunt onderstrepen. In de tekst vind je kleine opdrachten die als gespreksstof kunnen dienen tijdens de opvoedingsavond.

1. LUISTEREN ALS VOORWAARDE

Het is van belang dat kinderen leren luisteren naar het Woord. Dat geldt letterlijk, figuurlijk en vooral ook geestelijk. Hoe zullen ze anders de boodschap van God kunnen ontvangen? Het geloof is immers uit het gehoor. Luisteren is een breed begrip:

Luisteren als begrijpen

Iets horen, betekent nog niet dat het binnenkomt. Als iets het ene oor in en het andere weer uit gaat, bekijft het niet. Dan stempelt het de ontvanger niet en verandert het kind niet door wat hij of zij gehoord heeft. Vraag

Luisteren als niet wetende

Luisteren om te leren en kennis op te doen. Luisteren vanuit de erkenning dat je als jongere iets niet of onvolledig weet. Luisteren om onderwezen te worden is een houding waarin je ontvangen wilt. Kinderen doen dat in hun ontvankelijkheid heel natuurlijk. Pubers lijken dat soms juist niet te doen, maar luisteren omgekeerd. Luisteren als onwetenden onder het Woord is van groot belang. We mogen onszelf en onze kinderen vragen om leerbaar te zijn. Leerbaar in het begrijpen van het Woord, waarbij het uiteindelijk gaat om het Woord gelovend te verstaan.

Luisteren, luisteren en nog eens luisteren is een hoofdregel. Dat vraagt om oefening van de opvoeders maar ook van onze kinderen. Echt luisteren is een kunst. Als deze kunst meer beoefend zou worden, zou er meer geleerd worden. Luisteren is eigenlijk stil staan. Stil zijn om te ontvangen vanuit een andere bron. Die Bron moet het Woord zijn omdat Christus Zelf het Woord is

Wanneer luister je zelf het beste naar Gods Woorden? Hoe leer je je kinderen te luisteren?

2. LEREN BIJBELLEZEN

Het absolute gezag van het Woord van God moet staan als een huis. Dat moeten we onze kinderen van jongs af leren en inscherpen. God spreekt door Zijn Woord en maakt daarin Zijn wil bekend. De Bijbel is waar omdat God er in spreekt. De waarom-vraag van kinderen komt soms al op jonge leeftijd. Wees als opvoeder eerlijk als het over een mening gaat, maar wees ook duidelijk als het gaat om een onopgeefbaar feit. Onopgeefbaar, omdat het in het Woord van de Heere staat.

Bij bijzondere gelegenheden is het goed om passende gedeeltes uit het Woord te lezen. Betrokkenheid bij het lezen is nodig en goed. Vooral als

DE HEILIGE GEEST GEBRUIKT GODS WOORD OM KINDERHARTEN TE VERANDEREN

DE BIJBEL IS DE GOUDMIJN WAARIN LEVENSLEREN TE VINDEN ZIJN

het Bijbellezen 'gewoon' is of lijkt te zijn. Betrek daarom ieder gezinslid bij het Bijbellezen. Elk gezinslid dat kan lezen, kan bijvoorbeeld meelesen vanuit een eigen Bijbel. Zo kan iedereen meelesen. Ook het meegeven van een gerichte vraag voorafgaand aan het Bijbellezen kan helpen om de aandacht erbij te houden. Uitleg van een tekst of een kort gedeelte is ook aan te bevelen. Dat kan met behulp van een Bijbel met uitleg maar ook doordat je zelf doorgeeft wat een gedeelte jou als vader of moeder heeft geleerd. Een paar open vragen over de betekenis van wat gelezen is of een toepassing naar het leven van elke dag brengt het Woord dichterbij.

Het Woord voor het leven

Het Woord betrekken bij en in het gewone leven is van groot belang. Als het goed is, is dat ook de gerichtheid van

ons hart. Een geweten moet gevormd en gevuld worden met wat de Heere van ons vraagt. Daar kunnen we niet genoeg de nadruk op leggen. Tegelijk is het nodig om dit ook jezelf als opvoeder telkens voor ogen te stellen. Het leven is vluchtig en afleidingen zijn er altijd. Niet alleen voor onze kinderen maar ook voor onszelf. Er zijn in het dagelijkse leven tal van kansen om over het Woord door te spreken.

Een bezoek aan de dierentuin of heerlijke wandeling in het bos laat ons zien hoe groot en heerlijk onze Schepper is. Een paar zinnen daarover terwijl je daar bent, zijn woorden op de juiste plek en tijd gesproken. Soms is het stellen van een vraag al genoeg. Je vormt het geweten en geeft invulling aan het morele denken. Bovendien leef je voor dat Gods Woord betrekking heeft op elk terrein van het leven. Het Woord is de bedding van waaruit we leven en gevoed worden. Onder de bediening en zegen van de Heere is het tot eeuwige zegen. Dat mogen onze kinderen proeven, horen, zien en voelen.

Hoe richt je de aandacht van de kinderen (en jezelf) onder het Bijbellezen? Welke vormen van Bijbellezen gebruiken jullie thuis?

3. PER LEEFTIJD VERSCHILLENDE

Uiteraard verschilt het per leeftijd hoe een kind het Bijbel lezen beleeft en kan begrijpen. Daarom een paar opmerkingen over grofweg drie levensfasen:

- Baby tot kleuter => eerste 4-5 jaar;
- Kleuter en schoolkind => tot 12 jaar;
- Tiener/pubers vanaf 12 jaar (volgende paragraaf).

Baby – kleuter

Goede gewoontevorming en voorbeeldgedrag zijn ook in deze leeftijdsfase belangrijk.

Jonge kinderen merken het als je de Bijbel met aandacht en eerbied leest. Gebruiken en rituelen slijpen er op jonge leeftijd diepgaand in. Laat het Bijbel lezen daar een belangrijk onderdeel van zijn. Kinderen in deze leeftijdsfase geven nog geen inhoudelijke duiding aan wat ze horen vanuit de Bijbel, maar leren wel herkennen en ze onthouden wat ze horen. Het komt aan op het inscherpen van ontzag voor het Woord.

Geestelijk verandert er in deze leeftijdsfase ook veel. Veel eerste indrukken en vragen komen in 3e-4e levensjaar. Het is niet vrijblijvend welke dat zijn: de mate en inhoud van Bijbelse leiding speelt daarin een rol. Dat vormt voor het leven. Helderheid en duidelijk-

heid is nodig in deze leeftijdsfase. Het kind moet leren dat gezag fundamenteel is. Het kind staat onder gezag van het Woord. Hij is gemaakt door God en het is zijn of haar plicht om God in alles naar Zijn Woord te gehoorzamen.

Omdat de Bijbel een levend, 'ademend' boek is en vraagt om gelezen te worden met gevoel. Neem bijvoorbeeld je kind van vier op schoot, fluister een paar woorden in het oor en vraag dan om die te herhalen. Door één of twee verzen op deze manier te 'lezen' wordt een kleuter bij het Bijbel lezen betrokken. Ook een kijk- en luisterbijbel is heel bruikbaar om de basis van het Woord op jonge leeftijd helder te maken. De combinatie van woord en beeld komt nog sterker binnen. Oudere kinderen kunnen elk vier of vijf verzen hardop lezen, of laat elke dag één kind het hele gedeelte lezen.

Kleuter en schoolkind

In deze leeftijdsfase ontwikkelt een kind verder. Dat betekent: dat het kind onafhankelijker wordt in keuze en ook qua persoonlijkheid. Ze gaan meer op eigen voeten staan en hebben ouders anders en soms ook minder nodig; dat kinderen meer buiten het gezichtsveld van ouders zijn. Ze maken dingen mee waar hun ouders geen getuige van zijn geweest en

er daarom niet over kunnen oordelen. Het komt aan op het kompas dat ze steeds beter leren kennen als het goed is.

In deze leeftijd is karaktervorming met en vanuit het Woord van groot belang. Je wilt dat je kind goede en Bijbelse eigenschappen ontwikkelt: betrouwbaarheid, vriendelijkheid, behulpzaamheid, attent zijn, eerlijkheid, ijver, ootmoed, loyaliteit, zelfbeheersing, seksuele reinheid enz. Het gaat erom dat je kind ook zonder jouw aanwezigheid weet wat het moet doen. Daar is Bijbelse wijsheid voor nodig, maar ook een goed ontwikkeld geweten. Hoe meer hoofd en hart met Gods Woord gevuld zijn en worden, hoe beter het is.

Regels zijn nodig, maar pakken de bron niet aan. Het gaat om het hart. Het is zelfs een valkuil om teveel regels te stellen. Bovendien weet een kind ze vaak handig te omzeilen. Het gaat om

**CHRISTUS
ZELF IS HET
WOORD OMDAT
HIJ NIET LIEGT**

van het hart. Waar ligt het beginsel van een jongere? De vreze des HEEREN is het beginsel van de kennis, dwazen verachten wijsheid en vermaning. Iedereen vreest in zekere mate God of de afgoden. Diep ontzag voor God en Zijn Woord moet leidend zijn. De vraag is wie het kind gaat dienen. Leven in godsvreze betekent leven in het besef dat je Hem verantwoording schuldig bent.

Het is leven in het licht van het feit dat Hij God is en dat wij Zijn schepselen zijn. Hij ziet alle dingen; alles is Hem bekend. Hij is een heilig God en in het volle licht van Zijn alwetendheid leven wij. Daarbij hebben we Zijn Woord als een lamp voor onze voet om het levenspad te verlichten.

Leer pubers om het goede te zoeken en te bewaren. Ouders zijn en blijven de belangrijkste personen voor een tiener. Weet dat en gebruik het. Salomo roept er ook vaak toe op en wijst op de rijke zegen om onderwijs en wijsheid van ouders niet te verachten. Ouders kennen hun kinderen het best en kunnen daarom ook gericht onderwijs geven. Jullie weten meer en kennen Gods wegen en de Schrift als het goed is.

Bij het ouder worden van uw kinderen is het goed om het persoonlijk Bijbel-lezen en Bijbelstudie te stimuleren en ook aan te moedigen. Dat kan met een passend dagboek bij het naar bed gaan. Laat daarbij de tieners niet gelijk alleen en zelfstandig naar bed gaan. Bouw het samen Bijbellezende en bidden geleidelijk af naar bijvoorbeeld één keer per week of bij oudere kinderen eens in de twee weken. Het samen doorpraten, eventueel in het schemerdonker, levert

de beweegredenen en bedoelingen van het hart. Daarom is het Woord van God als kompas nodig. Onder de zegen van Gods Geest leert een kind Gods Woord verstaan en gebruiken.

Belangrijk is daarom de vraag: hoe is je kind in relatie tot God? De vraag is niet óf het een relatie heeft met God; de vraag is wat de aard van die relatie is. Erkent en weet het kind God bij alles nodig te hebben? Leeft het bij Zijn getuigenis? Wil hij of zij God liefhebben en dienen? Is God en Zijn Woord een bron van kracht, troost en hulp? Gelooft het kind dat God bestaat? Hoe denkt en praat je kind over God? Daar kun je naar vragen. Ga eens na waar het hart vol van is. Onze kinderen hebben niet alleen op losstaande momenten leiding nodig, maar hun hart heeft de rest van hun leven leiding vanuit het Woord nodig. Daar richt karaktervorming zich op.

- Pubers voelen zich vaak kwetsbaar. Ze maken zich druk om het uiterlijk;
- Jongeren in deze leeftijdsfase zijn nogal eens onevenwichtig in hun opvattingen. Soms gaat het om de inhoud. Regelmatig ook om de reacties die ze krijgen op wat ze inbrengen.

En dat op weg naar onafhankelijkheid...

Voor een tiener zijn drie levensbeginselen nodig. Ze zijn te vinden in Spreuken 1:7-19:

Vers 7:

de vreze des Heeren

Vers 8-9:

trouw aan de leer van de ouders

Vers 10-19:

het vermijden van goddeloze relaties

Opnieuw gaat het over de gerichtheid

Opdracht

Maak als ouders regelmatig samen de balans op. Schrijf op waar je blij mee bent en waar je zorgen over hebt. Bedenk hoe je om zou kunnen gaan met de zorgen.

4. PUBERS OF TIENERS

De tienerjaren kenmerken zich door:

- Grote onzekerheid, het zoeken en vinden van wie ze zelf zijn in relatie tot anderen;
- Een tiener is geen kind meer en ook nog geen volwassene. De een ziet er naar uit achter het stuur te mogen kruipen op 17-jarige leeftijd terwijl de ander het liefst bij pa en ma thuis blijft wonen;

vaak waardevolle momenten op. Het is van belang om aan het begin en eind van de dag Gods Woord centraal te stellen. Later kan een Bijbelverklaring daarbij ook tot nut zijn. Dat geldt ook voor boeken waarin het Woord uitgelegd wordt.

We moeten onze pubers goddeloze relaties leren vermijden. Waar je mee omgaat, word je door besmet. Het kwaad heeft aantrekkingskracht. Lees het spreukenboek maar over de zondige vrouw, begeerte, hoogmoed, dwaasheid, ongeremdheid. Zorg daarom voor een fijn thuis met een open Bijbel en een open deur voor goede vrienden! En heb uw tieners vooral onvoorwaardelijk lief.

Tips om het gesprek over het Woord te zoeken:

- Wacht op het juiste moment;
- Laat merken dat je een tiener onvoorwaardelijk liefhebt op een manier die hij of zij kan ontvangen;
- Houd de interactie positief, open en eerlijk;
- Belijd fouten en lees samen in Gods Woord wat Hij van ons vraagt;
- Geef ruimte voor verscheidenheid binnen de kaders van Gods Woord;
- Vertrouw je kinderen toe aan God en laat ze bij Hem los.

TIPS

- **Spreek af en toe met uw kinderen door over welke manier van Bijbel-lezen hun aandacht het beste vast houdt.**
- **Wissel af met verschillende manieren van Bijbel-lezen.**
- **Betrek uw kinderen actief door hen (mee) te laten lezen of vooraf een vraag te (laten) stellen.**
- **Gebruik de Bijbel met uitleg om een Bijbelgedeelte beter te begrijpen.**
- **Lees eventueel kortere gedeeltes om deze beter te laten door dringen.**

ONTDEKKEN (WAT STAAT ER?):

- Wie zegt/doet wat?
- Wat gebeurt er/wat wordt er beweerd?
- Waar gebeurt dit?
- Wanneer?
- Waarom?

TOEPASSEN (WAT KUN JIJ ERMEE?)

- Wat kun jij vandaag (in)direct hiervan leren?
- Welke boodschap heeft God in deze geschiedenis voor jou?
- Wat kun jij je voornemen?
- Wanneer ga je hier mee beginnen?
- Hoe lang wil je dit volhouden?

CONCLUSIE

Het beste wat je je kinderen kunt geven is Gods Woord. Leer hen er naar luisteren en er in te blijven lezen. Het is de goudmijn waaruit praktische en geestelijke levenslessen te leren zijn. Het is het middel waardoor de Heilige Geest werkt.

Hij gebruikt de Bijbel om steeds weer op Christus te wijzen. 'In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God.' Christus Zelf is het Woord omdat Hij niet liegen kan.

TIPS VOOR DE PRAKTIJK

Het stellen van vragen bij het Bijbel-lezen helpt om gericht en met aandacht te lezen. Dat kan aan tafel maar ook als er persoonlijk uit de Bijbel gelezen wordt. Hieronder staan een aantal vragen die daarbij kunnen helpen.

BEGRIJPEN (WAT BETEKENDE HET TOEN?):

- Waarom wordt dit gezegd/ gebeurt dit?
- Met welk doel wordt dit gezegd/ gebeurt dit?
- Wat betekent dit woord of deze uitdrukking?
- Wat beleeft deze (hoofd)figuur/ schrijver/ontvanger?
- Hoe zou hij zich voelen?
- Waarom gebeurt dit nú/wordt dit nú gezegd?

**BIJBELLEZEN
VRAAGT OM
AANDACHT EN
HET STELLEN
VAN VRAGEN**

VERWERKING

A photograph of a baby sitting in a high chair, crying with its mouth open and eyes squeezed shut. The baby is wearing a white t-shirt. The background is slightly blurred, showing what appears to be a kitchen or dining area.

Kees en Hanna hebben vier kinderen tussen 1 en 14 jaar. Onder het Bijbellesen vinden ze het moeilijk om het stil te krijgen aan tafel. Steeds wordt de aandacht afgeleid door iets dat valt, de jongste die huult of gewiebel of onderling gekibbel. Bespreek met elkaar of je dit (wel eens) herkent.

Welke tips heb jij voor hen?

LEESTIPS

- J.R. Beeke, *Aangaande mij en mijn huis* (2010), Uitg. De Groot Goudriaan
- J.R. Beeke, *Opvoeden bij Gods Woord. Gods beloften voor ouders* (2013), Uitg. Brevier
- P. van Ruitenburch, *Inscherpen, handreiking voor een Bijbelse opvoeding* (2012), Uitg. Den Hertog
- J. Kloosterman, *Essenties van dienend leiderschap* (2016), Uitg. de Banier
- P.D. Tripp, *De weg naar het kinderhart* (2011), Boekenfonds Reformatorisch Appel
- J. Edwards, *Als je jong bent* (2018), Uitg. De Banier

Gespreksvragen

1. Hoe leren jullie jonge kinderen naar de Bijbel luisteren?
2. Wanneer praat je met jullie kinderen over de Bijbel?
3. Welke rol speelt christelijk onderwijs in het Bijbellesen?
4. Welke moeilijkheden kom je tegen rondom het Bijbellesen in het gezin? Wat werkt wel en wat niet?
5. Wanneer heb je zelf voor het eerst bewust naar de Bijbel geluisterd? Wat zorgde ervoor dat dit zo was? Hoe breng je dat nu nog steeds in praktijk?
6. Hoe merken je kinderen dat je met eerbied uit Gods Woord leest?
7. Wat betekent het voor jou om je kinderen 'te onderwijzen en te doen onderwijzen'?
8. Lees met elkaar Deuteronomium 6: 1-12. Wat zegt jullie dat over Gods Woord in de opvoeding van jullie kinderen.
9. Welke Bijbelgedeelten sporen jou nog meer aan om je kinderen Gods Woord mee te geven?
10. Wat is je gebed voor jullie kinderen als het gaat om het verstaan van de Bijbel?

Ruimte voor aantekeningen

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

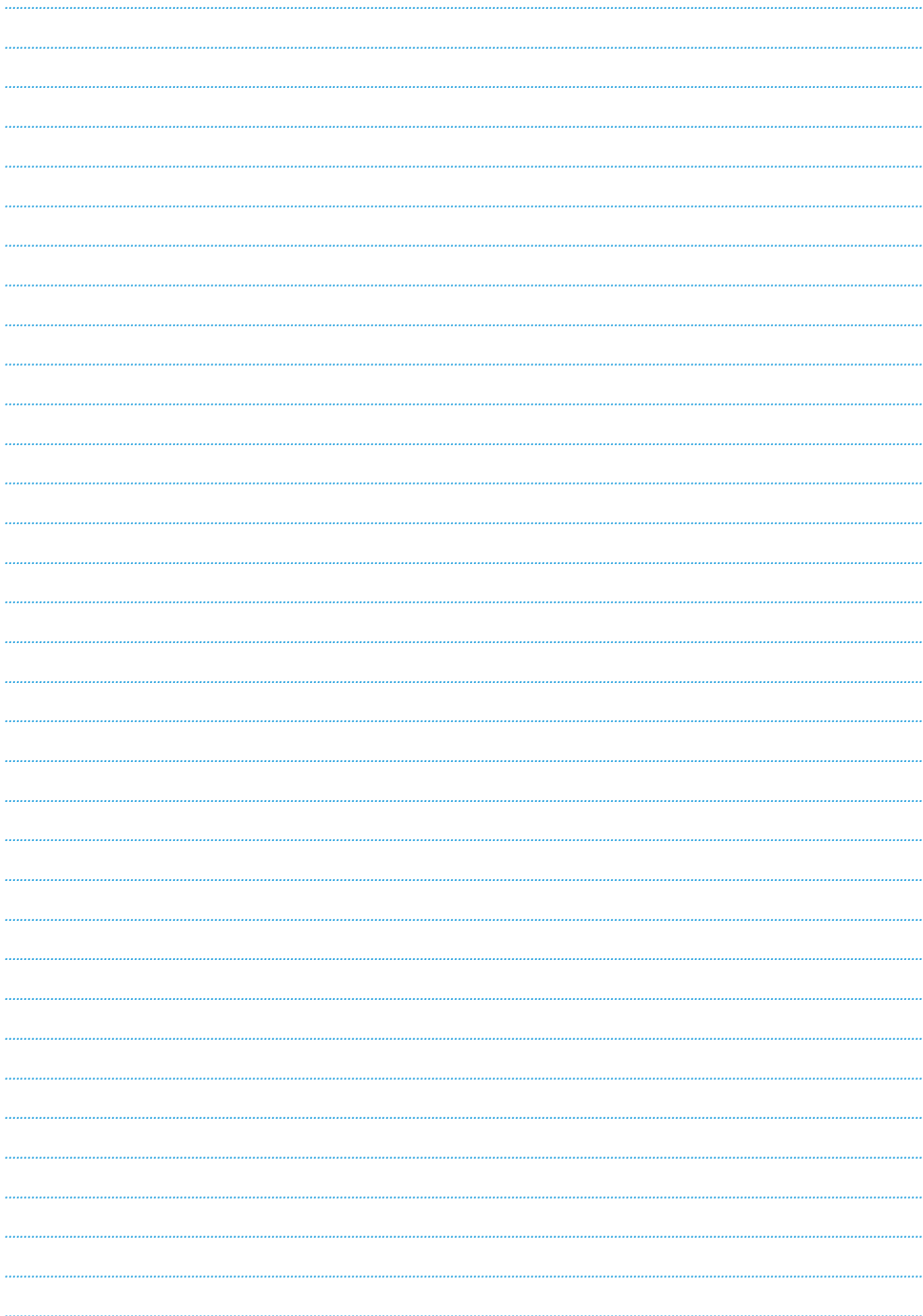
Bronvermelding

Bij het samenstellen van deze module is gebruikt gemaakt van de volgende literatuur:

- o J.R. Beeke, *Aangaande mij en mijn huis* (2010), Uitg. De Groot Goudriaan
- o J.R. Beeke, *Opvoeden bij Gods Woord. Gods beloften voor ouders* (2013), Uitg. Brevier
- o P. van Ruitenburch, *Inscherpen, handreiking voor een Bijbelse opvoeding* (2012), Uitg. Den Hertog
- o J. Kloosterman, *Essenties van dienend leiderschap* (2016), Uitg. de Banier
- o P.D. Tripp, *De weg naar het kinderhart* (2011), Boekenfonds Reformatorisch Appel
- o J. Edwards, *Als je jong bent* (2018), Uitg. De Banier

Ruimte voor aantekeningen

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

DIT IS EEN UITGAVE VAN DE
HHJO (HERSTELD HERVORMDE
JONGEREN ORGANISATIE)

HHJO.NL